

آنچه از نظرتان میگذرد چند خبر از اوضاع اقتصادی آذربایجان است که در سالهای اخیر از جراید حاصل شده است که بخش نخست آن در این شماره آورده شده است

تدوین کننده: حسن راشدی

صادرات آذربایجان شرقی از مرز ۶۰۰ میلیون دلار فراتر رفت

صادرات آذربایجان شرقی از مرز ۶۰۰ میلیون دلار فراتر رفت. مدیرکل بازرگانی آذربایجان شرقی، صادق نجفی با بیان افزایش ۱۰ درصدی صادرات آذربایجان شرقی گفت: رقم صادرات در سال گذشته آذربایجان شرقی حدود ۴۸۰ میلیون دلار بوده است.

آذربایجان شرقی سه سال متوالی رتبه اول صادرات غیر نفتی را کسب کرده و در سال جاری رشد صادرات آن دو درصد از متوسط کشوری بالاتر است. اقلام صادراتی این استان را کالاهای چون فرش، محصولات کشاورزی، معدنی، پتروشیمی و کالاهای صنعتی از جمله کفش و چرم تشکیل می‌دهد. (روزنامه هشتگرد، شنبه ۱۸ فروردین / ۱۳۸۰ سال دوم شماره هشتم)

استانهای مهاجر فرست کشور کدامند؟

عباسعلی زالی، رییس مرکز آمارگفت: «مهاجرت به استان تهران بین دو سرشماری در سالهای ۶۵ و ۷۵ از ۲۶۶ هزار نفر به ۴۷۸ هزار نفر افزایش یافته و مهاجرت به این استان در مقایسه با سالهای قبل کمتر شده است. وی گفت: بین دو سرشماری نفوس و مسکن که در سالهای ۶۵ و ۷۵ انجام شد، نزدیک به ۲۹ درصد کل مهاجرت به استان تهران بوده است. زالی اظهار داشت: سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۷۵ نشان می‌دهد که ۳/۳۴ درصد مهاجرت‌ها بین استانی و بقیه داخل استانی بوده است و استان‌های آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، اردبیل، کرمانشاه، لرستان و همدان از استانهای مهاجر فرست کشورند.» (روزنامه هشتگرد، یکشنبه ۸ آذر ۷۷)

استانهای توسعه یافته کشور کدامند؟

«کرمان سومین استان توسعه یافته کشور است.... آقای محمودی، استاندار کرمان در جریان بازدید ۷۰ نفر از سفیران، کارداران و دیپلمات‌های کشورهای خارجی مقیم ایران از جاذبه‌های گردشگری و فرهنگی استان کرمان در باغ شاهزاده ماهان با اعلام مطلب فوق گفت: استان کرمان با قدمتی حداقل ۱۰ هزارساله دارای منابع معدنی همچون مس است.... وی افزود: براساس آخرین مطالعات، استان کرمان سومین استان توسعه یافته کشور بعد از تهران و اصفهان است.... استاندار کرمان همچنین به ۵ فرودگاه فعال در شهرهای کرمان، سیرجان، بم، رفسنجان، جیرفت و دومنطقه ویژه اقتصادی و صنعتی در بم و سیرجان اشاره کردو خصوصیات مردم این خطه را خونگرمی، صبوری، قانع بودن و مهمان نوازی برشمرد.»

همچنین بنابه گزارش روزنامه "بیان" در اسفند ماه همان سال، استان مازندران بعد از استان‌های تهران، اصفهان، کرمان، یزد، خراسان، و فارس در ردیف هشتم توسعه است و در ردیف اول استان‌های در حال توسعه قرار دارد. به راستی جایگاه استان آذربایجان شرقی به مرکزیت تبریز که قبل از انقلاب دومین استان توسعه یافته کشور بود، اکنون کجا قرار دارد؟

جالب است باوجود ۵ فرودگاه در شهر کرمان و شهرهای کوچک این استان، تنها مراکز استانهای آذربایجان شرقی، غربی و اردبیل و همدان که یک فرودگاه دارند، ایجاد فرودگاه در مرکز استان زنجان هم همیشه با چالش‌هایی همراه بوده و پس از افتتاح رسمی این فرودگاه به دست رییس جمهور، هنوز پروازی که مسافران عادی را جابجا کند، در این فرودگاه صورت نگرفته است! (روزنامه بیان ۷۹/۷/۹)

رشد اعتبارات آذربایجان شرقی در سال ۷۹!

رشد اعتبارات آذربایجان شرقی در سال ۷۹، ۵۳ درصد بوده است و این در حالی است که همین شاخص برای کل کشور ۸۳ درصد بوده است!

(روزنامه ایران، پنجشنبه ۸ آذر ۱۳۸۰، شماره ۱۹۸۰)

جایگاه استان‌های آذربایجان در صنعت توریسم کشور

صنعت جلب توریست یکی از صنعت‌های مورد توجه کشورهای مختلف جهان است که متأسفانه در کشور ما کمتر به آن توجه شده است.

در کشور ما کمترین توجه جهت جلب توریست در استان‌های آذربایجان شده است.

آمار لغو رزرو اتاق هتل‌های ۱۷ استان کشور پس از حوادث ۱۱ سپتامبر (انفجار برج‌های دوقلوی آمریکا) تا آبان ۱۳۸۰ که توریست‌ها از سفر به کشورهای مختلف از جمله ایران صرف نظر کردند، نشان دهنده سرمایه‌گذاری در صنعت توریسم در استانهای مختلف کشور است که از نظر می‌گذرد.

با توجه با آمار لغو رزرو اتاق هتل‌ها، تنها استان زنجان در جای نسبتاً مناسب قرار دارد که که آنهم به علت وجود گنبد سلطانی که سومین گنبد بلند جهان پس از گنبد ایتالیا و ایاصوفیه ترکیه و اولین گنبد بلند آجری در جهان است در این استان قرار دارد. استان آذربایجان شرقی و غربی در انتهای جدول بوده و استان اردبیل هم خارج از مناطق جلب توریست است!

جاذبه‌های آذربایجان در رسانه‌های ایتالیا، فرانسه و آلمان تبلیغ میشود

رئیس سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان آذربایجان شرقی گفت: سازمان میراث فرهنگی و گردشگری آذربایجان شرقی در نظر دارد در رسانه‌های سه کشور ایتالیا، فرانسه و آلمان فیلم‌های تبلیغاتی ارائه کند. تقی زاده، آموزش‌های رفتاری به مردم و عوامل مرتبط با این صنعت، راه اندازی رشته‌های گردشگری و برگزاری نمایشگاه‌های هنرهای سنتی در سایر کشورها را از دیگر برنامه‌های این استان در جهت بازاریابی برای جذب گردشگر در فصلهای سرد ذکر کرد.

توسط بخش خصوصی فاز اول کارخانه نوب‌آهن اردبیل امسال به بهره‌برداری میرسد

فاز اول کارخانه نوب‌آهن اردبیل که ظرفیت تولید ۴۰۰ هزار تن میلگرد و نیشی در سال را داراست امسال افتتاح میشود. این مجموعه در زمینی به وسعت ۵۲ هکتار و در شش فاز توسط بخش خصوصی طراحی شده و برای اجرای فازهای اول تا سوم آن بیش از ۹۰۰ میلیارد ریال سرمایه‌گذاری ریالی و ۶۳ میلیون دلار سرمایه‌گذاری ارزی صورت میگیرد. فاز دوم این مجتمع برای تولید سالانه ۵۰۰ هزار تن شمش معمولی و فاز سوم نیز برای تولید ۳۰۰ هزار تن شمش فولادی خالص در سال طراحی شده است.

دومین معدن طلای بزرگ کشور فعالیت خود را از سر میگیرد

با نصب دستگاه تصفیه پسمانده آب موسوم به ppsm در کارخانه استخراج و استحصال طلای آغ دره تکاب، فعالیت مجدد این کارخانه از ماه آینده شروع میشود. کارخانه طلای آغ دره در مرحله آزمایشی سالانه ۵۰۰ هزار تن کنسانتره گل طلا تولید میکند که این میزان در مرحله اصلی تولید به یک میلیون تن افزایش خواهد یافت. وی زمان بهره‌برداری اصلی از دومین معدن طلای بزرگ کشور را سال ۸۵ اعلام کرد. کارخانه استخراج و استحصال طلای آغ دره تکاب در زمینی به مساحت ۴۰۰ هکتار احداث و با ۱۹ میلیارد ریال سرمایه گذاری آماده بهره‌برداری شده است و با آغاز به کار آن برای ۳۵۰ نفر شغل ایجاد میشود. کارخانه طلای آغ دره تکاب، دومین کارخانه بزرگ استحصال طلای کشور است که به دلیل نشت پساب و مواد آلاینده این کارخانه به رودخانه ساروق جای فعالیت آن پنج ماه پیش متوقف شده بود.

گردشگران ورودی به آذربایجان شرقی ۲۵ درصد افزایش می‌یابند

رئیس سازمان میراث فرهنگی و گردشگری آذربایجان شرقی گفت: در ایام نوروز پیش‌بینی می‌شود توریست‌های ورودی به آذربایجان شرقی ۲۵ درصد افزایش یابند. وی افزود: در سه سال گذشته طبق آمارگیری از سایت‌های تاریخی و موزه‌ها، توریست ورودی به استان در هر سال نسبت به سال گذشته بین ۲۰ تا ۲۵ درصد افزایش داشته است که امسال نیز این روند صعودی ادامه می‌یابد. همچنین اکبر تقی زاده اصل گفت: با ایجاد سایت موزه تاریخ تبریز در محوطه مسجد کیود، گردشگران با تمدن چندین هزار ساله تبریز آشنا می‌شوند.

ساخت هتل شهریار تبریز، به دلیل کمبود بودجه در

آستانه ورود به یازدهمین سال ساخت خود متوقف شد ساخت بزرگترین هتل تبریز، به دلیل کمبود بودجه در آستانه ورود به یازدهمین سال ساخت خود متوقف شد. هتل شهریار تبریز به دلیل مشکلات مالی در تکمیل پروژه خود، با مشکلاتی مواجه شده که ممکن است منجر به تعطیلی این پروژه شود. محمد آرا دبیر جامعه هتلداران آذربایجان شرقی، با اعلام خبر فوق افزود: با اینکه عملیات ساختمانی این هتل از سال ۷۳ آغاز شده است، اما هنوز آماده بهره برداری نیست. هتل شهریار در مرحله تجهیزیات و امکانات داخلی با مشکلات مالی قابل توجهی روبه‌روست و این در حالی است که برای اتمام عملیات ساختمانی این هتل مبلغی معادل ۲۰۰ میلیارد ریال هزینه شده است.

انرژی باد در آذربایجان

کازم سعادت

انرژی و کشاورزی از جمله عواملی هستند که می‌توانند در استقرار ثبات و قدرت سیاسی یک منطقه تأثیرگذار باشند. این عوامل از عواملی مادر در پیشرفت یک منطقه در زمینه‌های مختلف می‌باشد. انرژی و کشاورزی از عواملی هستند که نه تنها باعث ثبات سیاسی میشوند بلکه باعث افزایش سرمایه‌گذاری در منطقه نیز می‌گردند. در این میان انرژی نقش مهمتری در توسعه مخصوصاً صنعت ایفا میکند. انرژی در طبیعت به سه شکل اصلی یافت میشود: سوختهای فسیلی، انرژی هسته‌ای و انرژیهای تجدیدپذیر. سوختهای فسیلی که شامل نفت، گاز و زغال سنگ می‌باشد به علت اینکه از نظر مقدار محدود می‌باشد و قیمتشان نیز گران می‌باشد و همچنین باعث آلودگی محیط شده و با تولید گازهای گلخانه‌ای باعث گرمتر شدن کره زمین میشود. این مسائل باعث میشود که استفاده از آنها محدود شود. انرژیهای هسته‌ای برای اتمسفر آلودگی ایجاد نمیکند و انرژی آن از انرژیهای فسیلی ارزانتر است. برای استفاده از این انرژی نیاز به سرمایه‌گذاری کلان می‌باشد و همچنین از نظر محیط زیست، مواد زاید حاصل از آن باعث مشکلات عدیده‌ای میشود. همچنین به علت تولید بمبهای هسته‌ای، سازمانهای بین‌المللی روی آن حساس می‌باشند و استفاده از آن دشوار می‌باشد. در نتیجه این مسائل انرژیهای نو خواهان زیادی پیدا کرده و در آینده با فناوریهای جدید سرعت رشد خواهند کرد. از جمله انرژیهای این رده، انرژیهای خورشیدی، آبی، بادی و ژئوترمال می‌باشند.

موقعیت جغرافیایی آذربایجان در محدوده‌ای از کره زمین واقع شده است که دارای طبیعتی مملو از انرژیهای مختلف می‌باشد. از جمله این انرژیها، منابع فسیلی آذربایجان (نفت موغان) می‌باشد که با تکنولوژیهای جدید قابل برداشت شده است. در کل منابع فسیلی که آذربایجان به آنها دسترسی دارد در دو حوزه دریای خزر و خلیج عرب واقع شده که نفت موغان نیز در حوزه دریای خزر واقع می‌باشد. از نظر مسافت، آذربایجان به دریای خزر نزدیک بوده و بنابراین تأمین نفت و گاز از دریای خزر ارزانتر از خلیج عرب صورت می‌گیرد. اما مسئله مهم این است که توجه به نفت دریای خزر باید بعنوان ماده اولیه برای پالایشگاهها و صنایع پتروشیمی در نظر گرفته شود و تأمین انرژیهای گرمایی خانگی و کارخانجات باید از انرژیهای تجدیدپذیر صورت گیرد. تا بدین ترتیب هم ثبات انرژی در منطقه صورت گیرد و هم آلودگی ناشی از سوختهای فسیلی به کمترین حد برسد. در آذربایجان بنا بر موقعیت جغرافیایی آن میتوان انواع مختلف انرژیهای تجدیدپذیر از جمله انرژیهای بادی، آبی و ژئوترمال را یافت. آذربایجان دارای آبهای گرم زیرزمینی و با ژئوگرا دیان بالا می‌باشد که در شهرهای مختلف آن بصورت چشمه‌هایی با آبگرم وجود دارد که اخیراً در شهرستان خیاو (مشکین شهر) برای تولید انرژی از آن استفاده شده است. همچنین وجود رودخانه‌های فراوان در این منطقه که میتواند برای تولید برق استفاده گردد نمایان هستند.

انرژیهای بادی از زمانهای قدیم مورد استفاده بشر واقع گردیده بود که از آن جمله میتوان به آسیابهای و کشتیهای بادی اشاره کرد ولی در سالهای اخیر به آن توجه زیادی شده است و از آن برای نیازهای محلی و ناحیه‌ای استفاده میشود. که مثلاً در کشورهای چین، آرژانتین، آمریکا و آفریقای جنوبی برای پمپ آب از چاهها از آن استفاده می‌گردد. ضمناً با استفاده از مولدها میتوان برق قابل توجهی تولید کند.

بادهای که در منطقه آذربایجان وجود دارند بادهای محلی هستند که در مناطق مختلف آذربایجان به علت کوهستانی بودن بین دره و کوه وجود دارد. از بادهای موسمی که بین خشکی و دریا بوجود می‌آید در اطراف دریاچه اورومیه و غرب دریای خزر وجود دارد. از این بادها میتوان با استفاده از توربینهای با دی برای تولید برق در مقیاسهای منطقه‌ای و محلی استفاده کرد. از مطالعاتی که اخیراً در این مورد در آذربایجان صورت گرفته است شامل مطالعات مناطق مناسب باد خیز برای تولید برق در مناطق مختلف آذربایجان بوده است که محلهای مناسب در کارهای دانشجویی شناسایی شده ولی عملاً از نتایج این مطالعات استفاده نشده است. اما آنچه که در تولید برق از باد اهمیت دارد این است که هزینه برق تولیدی از باد باید از قیمت برق تولیدی از سایر منابع گرانتر نباشد و این هزینه به عوامل هزینه‌های سرمایه‌ای، اقتصادی، راندمان توربین بادی، سرعت باد، استرس به سیستم و هزینه‌های تعمیر و نگهداری بستگی دارد. در مطالعاتی که در مناطق مختلف آذربایجان صورت گرفته است با در نظر گرفتن عوامل فوق، در ۲۰ نقطه شامل شهرهای آستارا، اردبیل، اورمییه، اهر،

موغان، خانابیرانشهر، تبریز، جلفا، خالخال، خوی، زنگان، سراب، سفز، شهر جدید سهند، قزوین، ماکو، مراغه، سویوق بولاغ (مهاباد) و میانه نتایج حاصل نشان داده است که تمام ۲۰ ایستگاه مورد مطالعه پتانسیل لازم را جهت نصب توربینهای بادی کشاورزی را دارا هستند و مناطقی مانند اردبیل، سفز، سویوق بولاغ، مراغه، جلفا، ماکو و میانه نیز برای تولید برق با استفاده از توربینهای متوسط مناسب هستند. در مطالعه دیگری که در منطقه سهند انجام گرفته است منطقه برای نصب توربین بادی به منظور مصارف کشاورزی مفید تشخیص داده شده است.

منابع:

- جواد نصیری، پتانسیل انرژی باد در منطقه آذربایجان
- سهیل پرخیال، تحلیل اطلاعات انرژی باد منطقه سهند و تعیین پتانسیل باد منطقه
- محمود تقی، انرژیهای تجدیدپذیر نوین

سرمایه‌گذاری ۴ کشور اروپایی در آذربایجان شرقی

آلمانی‌ها پروژه‌های ۳۱۸ میلیون دلاری خود را در آذربایجان شرقی اجرا می‌کنند. سرمایه‌گذاری آلمانی‌ها در قالب حضور مجموعه‌ای از کشورهای سرمایه‌گذاری در استان آذربایجان شرقی و به میزان ۳۱۸ میلیون دلار برای انجام شش پروژه است. همچنین دولت فرانسه نیز برای اجرای یک طرح ۳۱ میلیون دلاری در این استان سرمایه‌گذاری می‌کند. ضمن آنکه ایتالیا در صدد اجرای ۳ طرح خود در آذربایجان شرقی است و ۶۵ میلیون دلار برای این پروژه‌ها در نظر گرفته است. از سوی دیگر، ترکیه با انجام یک سرمایه‌گذاری ۸۰ میلیون دلاری ۱۴ طرح مختلف را در آذربایجان شرقی در برنامه خود دارد.

بلوف‌های اقتصادی مسئولان استانداری آذربایجان شرقی و عوام فریبی آنها

روزنامه دولتی ایران در روز دوشنبه مورخه ۸۳/۱۱/۲۶ در صفحه ۲۰ (ایران زمین) خود خبری از آقای مهندس پاکزاد معاون برنامه ریزی، اداری، مالی استاندار آذربایجان شرقی آورده بود که "با ۵۰ برابر رشد در ۲ سال، سرمایه‌گذاری خارجی در آذربایجان شرقی به ۲۰ میلیارد دلار رسید. منظور آقای پاکزاد، استان آذربایجان شرقی است که در شمال غربی ایران قرار دارد و مرکز استان آن شهر تبریز است که به گفته مسئولان آن شهر ۴۰۰ هزار نفر حاشیه نشین دارد و ۷۰ درصد از هزاران نفر بیکار در آن به شغل‌های کاذب مشغول هستند و به تعداد منازل در آنجا بقالی و مغازه وجود دارد و ۷۰ درصد از خانه‌های آن شهر در برابر زلزله ایمن نیستند استانی که در آن ۲ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی صورت گرفته هر سال هزاران نفر از این استان به خاطر نبود کار و معیشت مناسب به استانهای فارس نشین برای یک لقمه نان مجبور به مهاجرت می‌شوند.

آذربایجان غربی به حداقل ۶۶۶ تخت بیمارستانی جدید نیاز دارد
بیمارستان سیدالشهداء ارومیه برای تکمیل مراحل ساخت ۱۰۰ میلیون تومان اعتبار نیاز دارد.

بخش بهداشت و درمان استان آذربایجان غربی وضعیت چندان قابل قبولی ندارد. هم اکنون کمبود نیروی انسانی، کمبود ۶۶۶ تخت بیمارستانی، کمبود بیمارستانهای تخصصی، تجهیزات بیمارستانی از جمله مشکلاتی‌اند که مردم استان را آزار میدهند. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی آذربایجان غربی حداقل به ۴۰۰ نیروی انسانی دیگر علاوه بر همه نیروهای موجود نیاز دارد؛ قابل ذکر است که با تأمین این ۴۰۰ نفر نیروی انسانی تعداد نیروی انسانی بخش بهداشت و درمان آذربایجان غربی به حد متوسط کشوری خواهد رسید. کمبود ۶۶۶ تخت بیمارستانی در آذربایجان غربی از جمله معضلات اساسی استان است، به طوری که در برخی شهرستانها از جمله ماکو تعداد تخت‌های بیمارستانی هر ساله به جای افزایش، کاهش می‌یابد. البته نباید فراموش کرد در شهرستانها مثل قوشاچای (میاندواب) کمبود تخت بیمارستانی حالتی بحرانی به خود گرفته و با توجه به سیل مراجعات جنوب استان به این شهرستان لزوم توجه بیشتر نمایان تر میشود.

اگرچه تکمیل و تجهیز بیمارستان فوق تخصصی سیدالشهدای ارومیه، تخریب و بازسازی بیمارستان ۴۵۰ تختخوابی طالقانی ارومیه، احداث بیمارستان ۴۰۰ تختخوابی در شهر ارومیه در طول برنامه چهارم منظر قرار گرفته است، اما به نظر میرسد مردم آذربایجان غربی که به محرومیت‌های مضاعفی نسبت به نقاط مرکزی کشور دچارند به برنامه‌های عملی محتاجتر باشند تا نقشه‌هایی بر روی کاغذ. بیمارستان سیدالشهداء ارومیه که توسط یک خیر احداث شده منظر حدود یک صد میلیون تومان برای تکمیل مراحل ساخت است، ساختمانی که از زمان کلنگ‌زنی آن حدود ۱۵ سال می‌گذرد و همچنان منظر تأمین منابع مالی مورد نیاز است.

کارگران، از واگذاری کارخانه "ماشین سازی تبریز" به بخش خصوصی نگرانند

رئیس کانون عالی شوراهای اسلامی کار کشور: کارگران از واگذاری کارخانه "ماشین سازی تبریز" به بخش خصوصی نگرانند. رئیس کانون عالی شوراهای اسلامی کار کشور، هم چنین در جریان بازدید از کارخانه "ماشین سازی تبریز" گفت: خصوصی سازی در کشور ما به معنای راهسازی است و با موضوع عدالت اجتماعی تضاد دارد. حسن صادقی این مطلب را در جمع اعضای شورای اسلامی کار این واحد تولیدی اعلام داشت و افزود: خصوصی سازی اعمال شده در کشور ما، تنها فرصت‌ها را در اختیار یک عده رانت‌خوار پنهان مراکز قدرت قرار داده و این امکان را به آنان داده که به تکثیر ثروت بپردازند. لازم به ذکر است "کارخانه ماشین سازی تبریز"، بر اساس آگهی سازمان خصوصی سازی به مزایده گذاشته شده است.

پتانسیل معدنی ذخایر طلا در استانهای آذربایجان

ابوالفضل شیخ زاده

خاصیت گوناگون زمین شناسی استانهای آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، اردبیل و زنجان نظیر پدیده های ماگماتیسم و متامورفیسم و شرایط ویژه حوضه های رسوبی موجود در این مناطق باعث شده است تا مجموعه غنی از ذخایر معدنی فلزی و غیر فلزی در این استانها وجود داشته باشد. جدا از تنوع، فراوانی و ذخیره های اقتصادی، یکی از ویژگی های معدنی این استانها وجود ذخایری از قبیل پرلیت، دیاتومیت، نفلین سینست، کائولن، تراورتن و... می باشد که وجود این ذخایر در سطح کشور و حتی در جهان (بطور مثال تراورتن آذرشهر، کائولن مرند و سرب و روی انگوران) منحصر به فرد می باشد. علاوه بر ذخایر فوق طلا نیز به عنوان یکی از ذخایر مهم و اقتصادی این استانها می باشد. با توجه به اینکه منابع معدنی نقش زیربنایی در فرایند توسعه اقتصادی یک کشور را دارند و در این میان، طلا به عنوان یک منبع ثروت با کاربرد ویژه در صنعت و پشتوانه سیستم پولی بسیاری از کشورهای جهان، از اهمیت خاصی برخوردار است. تفاوت طلا با سایر عناصر فلزی و غیر فلزی در رابطه تاریخی آن با پول نهفته است. علاوه بر

پشتوانه پولی، طلا کاربردهای وسیعی در انواع صنایع و کارخانجات دارد، بطور مثال در دندانپزشکی، زرگری، صنایع الکتریکی و آزمایشگاهی، در ساخت انواع وسایل تزئینی گران قیمت و... کاربرد وسیعی دارد. معادن غنی از ذخایر طلا در این استانها به ثبت رسیده است. از زونهای غنی از ذخایر طلا می توان به زون خاروانا واقع در منطقه قاراداغ اشاره کرد که تمرکز اقتصادی بالایی از کانسار طلا دارد، علاوه بر تمرکز بالای اقتصادی آن، وسعت این ناحیه است که ذخایر عظیمی از کانسارهای طلا را در خود جای داده است که با سرمایه گذاری صحیح و اصولی این منطقه می تواند به یکی از مراکز مهم از نظر استخراج طلا در سطح کشور و حتی در سطح جهان تبدیل شود و با احداث کارخانه های فعال در این زمینه، این منطقه عقب مانده می تواند از نظر اقتصادی رشد و توسعه یابد. از معادن فعال و مهم طلا در این استانها می توان به معدن طلای آغ دره تیکان (تپه تکاب) اشاره کرد که هر ساله شاهد استخراج کانسارهای طلا از این معدن هستیم. اطلاعات در مورد ذخایر طلا در سطح کشور بسیار پراکنده و ناقص بوده و به لحاظ نداشتن یک سیستم بانک اطلاعاتی قوی، ذخایر طلا یا بخوبی شناخته نشده است و یا در استانهای ویژه ای این فعالیتها صورت گرفته است. به عنوان مثال کارخانه استحصال طلا که در کنار معدن طلای موله واقع در استان اصفهان وجود دارد، ذخیره طلای این معدن در مقایسه با معدن آغ دره تیکان تپه یا خاروانا در سطح پایینی قرار دارد اما در این مناطق هیچ نوع کارخانه ای وجود ندارد و ذخایر طلای این استانها نیز مانند سایر ذخایر دیگر پس از انجام مراحل استحصال متاسفانه به استانهای دیگر بخصوص به استانهای اصفهان، کرمان و یزد صادر می شود و در این استانها با وجود ذخایر سرشار از کانسار طلا، حتی یک کارخانه متوسطی در این زمینه ساخته نشده است و معادن موجود در این استانها کمترین نقشی را در رشد و توسعه اقتصاد این مناطق ندارند، به عنوان مثال منطقه قاراداغ با وجود انواع ذخایر عظیم و مهم در سطح کشور و حتی جهان به یک منطقه عقب افتاده تبدیل شده است و هر ساله شاهد مهاجرت بسیاری از مردم این منطقه بدلیل نبود امکانات شغلی به دیگر استانهای کشور هستیم در صورتیکه انواع منابع معدنی و طبیعی مهم در این منطقه وجود دارد که اگر این منطقه در استانهای مرکزی بود بی شک به یکی از مناطق صنعتی و اقتصادی مهم کشور تبدیل می شد.

از مهمترین مناطقی که دارای کانسار و اندیسهای طلا هستند می توان به کانسار آرموداق و آقوران در میانه- کانسار آقامیر، خویزود، سیه کلان، کوه قاجار، مازگر، مزرود و انجرد در ورزقان- کانسار نازلو در قره چمن- معدن تیکمه داش در بستان آباد- کانسار خلف و خمس در هشت چین خلخال- کانسار دیزج تکیه و کلز در اشنویه- کانسار شاخ شاخ و اوچ دره در صائین قالا- کانسار قیزل بولاق، کلیسا کندی و خانگل در چالدران- کانسار قره قلات، بابچه باغ و زرشوران در تخت سلیمان- کانسار قوچاش در قره ضیالالدین- کانسار گچه کبند، گزدره، آی قالاسی، چیچکلو و عربشاه در تیکان تپه- کانسار اسداباد، چنگوری، خمارک و خوم دره در سلطانیه- کانسار سهرین، سیدکندی، قره آجاج، قره گل، گل تپه، گویچه قیه و مهرجان در زنجان، کانسار الوند، خلیفه لو، ریزه جین و زه آباد در ابهر- کانسار گازرخان در الموت قزوین- کانسار قلعه سلوار، داش کسن بهارلو و علی آباد دمق در همدان - کانسار سیدتاج الدین در تسوج- کانسار دلقوزداغ در عجب شیر- کانسار دوستان در حسنلو سولدوز- کانسار موئیل در خیاو (مشکین شهر)- کانسار زگللیک، قومیش اولان، ساریخانلو، زربینه رکاب و مسجدداغی در اهر اشاره کرد.

علاوه بر این اندیسها و کانسارها، مناطقی دیگری نیز وجود دارند که دارای پتانسیلهای غنی از ذخایر طلا می باشند ولی به علت اینکه در این مناطق مطالعات زمین شناسی و اکتشافی مهمی صورت نگرفته است تواناییهای معدنی این مناطق بطور صحیح شناخته نشده است. علاوه بر این به علت اینکه ذخایر طلا به همراه سایر کانیها مانند نقره، مس و غیره یافت می شوند به دلیل استخراج و عملیات نادرست، طلای موجود در این معادن از بین می رود.

منابع

۱- سایت اینترنتی www.ngdir.com

۲- کتاب طلای معدن

شرکت کشت و صنعت مغان، به جاي حقوق، به کارگران خود، گوسفند می‌دهد مدیرعامل شرکت که پیش از این، در پست‌هایی همچون فرماندار تبریز و رئیس جبهه مشارکت اردبیل فعالیت می‌کرد، مأموریت دارد تا کشت و صنعت و دامپروری موغان را منحل کند. شرکت کشت و صنعت و دامپروری موغان، به علت داشتن بدهی‌های کلان، در وضعیت بد مالی به سر می‌برد. این در حالی است که شرکت کشت و صنعت و دامپروری موغان، از شرکت‌های مطرح خاورمیانه است و استعداد و زمینه رشد و توسعه را داراست، به شرطی که از مدیران شایسته و کارآمد استفاده شود، روند فعلی و سیاست‌های غلط و نسنجیده مدیران عامل چند سال اخیر و فعلی و ریخت‌وپاش و حیف‌ومیل‌های کلانی که انجام شده، شرکت را در آستانه ورشکستگی و انحلال قرار داده است.

الهام علی اف، خواستار ایجاد خط تولید تراکتور در آذربایجان شد

رئیس جمهور آذربایجان در سفر به تبریز از مجتمع تراکتورسازی تبریز بازدید کرد. الهام علی اف در این بازدید علاقه‌مندی کشورش را برای خرید تراکتور از ایران اعلام کرد و خواستار ایجاد خط تولید تراکتور در آذربایجان شد. وی همچنین خواستار انتقال دانش فنی تولید تراکتور از ایران به جمهوری آذربایجان شد. وی اظهار داشت: جمهوری آذربایجان علاقه‌مند است از طریق انتقال دانش فنی نسبت به نوسازی واحد قدیمی تولید تراکتور در این کشور مبارک‌تر نماید.

اقتصاد تورکیه چهار پله صعود کرد

اقتصاد تورکیه با درآمد ملی بیش از ۲۹۵ میلیارد دلار به عنوان شانزدهمین اقتصاد بزرگ دنیا اعلام شد. به گزارش سازمان همکاری های اقتصادی اروپا تورکیه در سال ۲۰۰۱ میلادی با داشتن درآمد ملی بیش از ۱۴۵ میلیارد دلار بیستمین اقتصاد بزرگ دنیا به شمار می رفت. این گزارش حاکی است، تورکیه با چهار پله صعود کشورهایی مثل نروژ، استرالیا، دانمارک و لهستان را از این حیث پشت سر گذاشته است دولت تورکیه طی سه سال اخیر با اتخاذ سیاست کاهش ارزش لیره در برابر دلار ضمن دستیابی به رشد اقتصادی بیشتر به این عنوان نیز دست یافته است. میزان درآمد ملی تورکیه در سال ۲۰۰۴ میلادی نسبت به سال ۲۰۰۳ میلادی بیش از ۲۳ درصد رشد داشته است. میزان درآمد ملی این کشور در سال ۲۰۰۳ میلادی حدود ۲۳۹ میلیارد دلار بوده است. آمریکا با داشتن درآمد ملی بیش از ۱۱ تریلیون دلار هنوز بزرگترین کشور اقتصادی دنیا به شمار می رود و پس از آمریکا ژاپن با چهار تریلیون و ۶۶۵ میلیارد دلار، آلمان با دو تریلیون و ۶۸۷ میلیارد دلار، انگلیس با دو تریلیون و ۱۱۵ میلیارد دلار و فرانسه با یک تریلیون و ۹۹۷ میلیارد دلار در رتبه های بعدی قرار دارند.

اقدام تورکمستاران در انعقاد ۱۸۴ قرارداد با کشورهای خارجی

تورکمستاران از آغاز سال جاری میلادی تاکنون ۱۸۴ قرارداد تجاری و بازرگانی با کشورهای خارجی منعقد کرده است که ارزش این قراردادها ۱۱۴ میلیارد و ۳۵۸ میلیون منات (۲۰۶ میلیون دلار آمریکایی) اعلام شده است. شرکت ها و بازرگانان تورکیه، آمریکا، روسیه، انگلیس و امارات متحده عربی بیشترین تعداد این قراردادها را به خود اختصاص داده اند. فرآورده های نفت و گاز، صنایع سبک و کشاورزی عمده ترین محصولات عرضه شده در بازار بورس دولتی تورکمستاران است.

آذربایجان استخراج نفت از سکوی مرکزی "آزری" در حوزه نفتی

"آزری گونشل" در دریای خزر را آغاز کرد

شرکت بین‌المللی "ایرتور" آذربایجان با همکاری شرکت "پرنیتش پترولیم" استخراج نفت از این حوزه نفتی که در ۱۰۰ کیلومتری باکو و در عمق ۱۲۰ متری دریای خزر است را آغاز کرده است. پیش‌بینی می‌شود از این سکوی نفتی در سال ۲۰۰۵، حدود ۳۵ میلیون بشکه نفت استخراج شود.

استخراج نفت از منبع نفتی "چراق" در جمهوری آذربایجان

افزایش یافت

یک خبرگزاری در جمهوری آذربایجان از افزایش میزان استحصال نفت از منبع نفتی "چراق" این کشور خبر داد. خبرگزاری Azertag، به نقل از شرکت دولتی نفت جمهوری آذربایجان اعلام کرد شرکت عملیات بین‌المللی آذربایجان در نخستین ماه سال میلادی جاری از منبع نفتی چراق این کشور حدود ۶۲۱ هزار تن نفت استخراج کرده است. گفتنی است میزان استحصال نفت از این منبع نفتی در زمان مشابه سال ۲۰۰۴ حدود ۵۵۴ هزار تن بود.

رشد ۲۰ درصدی درآمد تورکیه از صنعت جهانگردی ناشی از ثبات اقتصادی است

تورکیه در سال گذشته میلادی، بیش از ۱۶ میلیارد دلار از صنعت جهانگردی خود درآمد کسب کرده است.

روزنامه‌ی رادیکال چاپ آنکارا با درج این خبر به رشد ۲۰ درصدی درآمد تورکیه حاصل از صنعت جهانگردی نسبت به سال ۲۰۰۳ را ناشی از ثبات اقتصادی در تورکیه میداند و مینویسد: سال ۲۰۰۴ یک سال طلایی برای صنعت گردشگری تورکیه بود این روزنامه می‌افزاید: یکی از دلایل این رشد ثبات اقتصادی و سیاسی در تورکیه بوده، همانگونه که نهادهای اقتصادی بین‌المللی آن را تایید کرده و از افزایش حجم سرمایه‌گذاریها در تورکیه خبر داده‌اند.

روزنامه ملیت نیز به نقل از «رجب طیب اردوغان» نخست وزیر این کشور، نوشته است: هم اکنون اعتماد و اطمینان به اقتصاد تورکیه افزایش یافته و برنامه‌ی اقتصادی با قاطعیت و بدون داده شدن هیچ گونه امتیازی اجرا خواهد شد.

نشریه آذربایجان

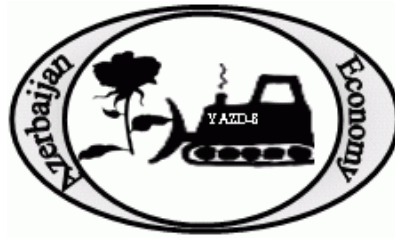
زمینه انتشار: اقتصادی-اجتماعی-ورزشی
صاحب امتیاز و مدیر مسئول: کاظم سعادت
هیئت تحریریه و مجریان:

علی کدخدایی، سحر محمدپور، ابوالفضل شیخزاده،
کاظم سعادت

آدرس: تهران، خیابان ۱۶ آذر، ساخمان فولاد، واحد
نشریات دانشجویی، نشریه آذربایجان

آدرس پست الکترونیکی:

azeconomy@yahoo.com

Azərbaycan iqtisadi, Tehran bilimyurdu Türk öyrəncilərin iki həftəlik iqtisadi Dərgisi, Dəyər 25 tumən, say7, Tan günü 2005 Feb 20

معرفی منابع:

- کاخ سفید کمک های بشردوستانه‌ای را نیز برای بحران قارا باغ در نظر گرفته است؛ اما مبلغ در نظر گرفته شده برای این کمک مشخص نیست.

- سرشنینان ۵ دستگاه اتوبوس و ۴ دستگاه خودرو شخصی پس از ۱۸ ساعت گرفتار شدن در برف و کولاک جاده «هشتروند - میانه» توسط مأموران راهداری نجات یافتند.

- نشست راه‌آهن‌های ایران، روسیه و جمهوری آذربایجان در باکو ۲۰ و ۲۱ بهمن امسال تشکیل شد.

- یک کشاورز و باغدار بنابی با برداشت بیش از ۱۰۰ تن انگور از هر هکتار تاکستان، به عنوان کشاورز نمونه‌ی کشوری انتخاب شد. شهرستان بناب سالانه با تولید بیش از ۵۰ هزار تن انگور، یکی از مراکز مهم تولید این محصول در کشور به شمار می‌رود و متوسط تولید آن در هر هکتار ۱۰ تا ۱۲ تن است.

- یک روزنامه چاپ تورکیه نوشت: شرکت خودروسازی «دوفاژ» که با شرکت فیات تولید مشترک دارد قصد سرمایه‌گذاری و تولید خودرو در ایران را دارد.

- شهردار ارومیه: ارومیه در بعد ایجاد جاذبه‌های گردشگری وضعیت قابل قبولی ندارد.

- عبداللہی شهردار ارومیه با اشاره به مهاجرت‌های بی رویه‌ای که در گذشته به دلایل مختلف صورت گرفته گفت: این امر موجبات توسعه‌ی بی رویه‌ی شهر ارومیه، بدون امکان ایجاد خدمات کافی را به وجود آورده و شهرداری با درآمد موجود توان خدمات دهی به مساحت نزدیک به ۸ هزار هکتاری شهر را ندارد!!! (کش شهردار ارومیه به دلایل این مهاجرت که باعث تغییر ترکیب جمعیتی در این شهر شده اشاره می‌کند).

- بازار بزرگ خودروی همدان افتتاح شد.

- رییس شورای شهر همدان: کمبود بودجه‌ی شهرداری و نیمه‌کاره ماندن طرح‌ها مردم را به این نتیجه رسانده که حرکت جدی صورت نگرفته است.

- بانک توسعه اسلامی ده میلیون دلار وام در اختیار جمهوری آذربایجان قرار می‌دهد.

- نخست وزیر تورکیه: تورکیه برضد منافع جمهوری آذربایجان گام برنخواهد داشت.

- با همکاری آذربایجان و روسیه ۳۰۰ کیلومتر راه‌آهن برای گسترش گذرگاه شمال - جنوب در ایران احداث می‌شود.

- دانشگاه تبریز و دانشگاه دولتی باکو، تفاهنامه همکاری امضا کردند.

- بعد از مسجد ارک، دو مسجد روستایی در اردبیل سوخت.

- رئیس کمیته امنیت غذایی آذربایجان شرقی هشدار داد: آذربایجانی‌های کوتاه قد در راه هستند.

- پژوهشگران جهاد دانشگاهی آذربایجان غربی موفق به طراحی و شبیه‌سازی سنسور قند خون شدند.

- تکمیل آزاد راه زنجان - تبریز ۲۵۰ میلیارد تومان پول لازم دارد.

- بازارچه مرزی بین ایران و تورکیه در شهر مرزی سلماس احداث می‌شود.

- رییس اداره‌ی استاندارد و تحقیقات صنعتی شهرستان مراغه از صدور بیش از ۲۱ هزار و ۳۹۶ تن انواع خشکبار در طول ۱۰ ماهه‌ی سالجاری از این شهرستان خبر داد. محمد مددی با اعلام این خبر، افزود: این میزان صادرات در قالب ۱۰۱ هزار و ۶۸ فقره گواهی صادرات به کشورهای اروپایی، آمریکایی، آسیای میانه و کشورهای حاشیه‌ی خلیج فارس صادر شده است.

- طی ۹ ماه گذشته از سال، بالغ بر ۱۵۳ میلیون و ۶۹۸ هزار دلار کالا از استان آذربایجان غربی صادر شد. طی همین مدت صادرات کالا از استان آذربایجان غربی با ۱۱۴/۵ درصد رشد وزنی و ۹۷/۸ درصد رشد ارزش دلاری به ۳۶۲ هزار تن بالغ شده است. محصولات مراغه از طریق گمرک این شهرستان به ۳۸ کشور جهان به صورت مستقیم صادر می‌شود و سالانه ۱۴۴ میلیارد تومان برای این شهر ارزش آفرین دارد.

- در ۹ ماهه نخست امسال ۱۵ میلیون ۱۶۹ هزار تن فرآورده‌های دامی از آذربایجان غربی ترانزیت شده است. استان آذربایجان غربی به علت موقعیت مناسب جغرافیایی یکی از قطب‌های مهم ترانزیت دام و فرآورده‌های خام دامی است.

- نشست «فراز و نشیب روابط ایران و جمهوری آذربایجان پس از فروپاشی» از سلسله نشست‌های پیرامون «فراز و نشیب» برگزار شد. نشست فراز و نشیب روابط ایران و جمهوری آذربایجان پس از فروپاشی که از سلسله نشست‌های پیرامون «فراز و نشیب» است با حضور تعدادی از کارشناسان و محققان در زمینه‌ی آسیای میانه و قفقاز برگزار شد.

تعیین زمان و منطقه مساعد کشت گندم دیم در آذربایجان غربی بر اساس توزیع دما و بارش

مظفر کاظمی‌زاده؛ به راهنمایی: بهلول علیجانی

پایان نامه (کارشناسی ارشد) دانشگاه تربیت معلم، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، ۱۳۷۷.

چکیده: به منظور تعیین مناطق مستعد و مناسبترین تاریخهای کشت گندم دیم آذربایجان غربی با استفاده از توزیع دما بارندگی آمار دما و بارندگی روزانه هفت ایستگاه سینوپتیک باضافه آمار بارندگی روزانه سه ایستگاه بارانسنجی در سطح استان بین سالهای ۱۹۸۶-۱۹۹۵ جمع‌آوری و پس از انجام تست کیفیت و بازسازی داده‌های مفقود، میانگین روزانه بلند مدت برای هر یک از ماههای سال بدست آمد. از دیدگاه این مطالعه مناطقی برای کشت گندم دیم مستعد هستند که در مرحله حساس سنبله رفتن و گرده‌افشانی گندم دارای بیشترین میزان بارندگی و کمترین فراوانی وقوع بیشتر از ۲۵ درجه سانتی‌گراد هستند....

شهرستان خیاو

موقعیت جغرافیایی: شهرستان خیاو (مشکین شهر) در سرزمین آذربایجان و استان اردبیل قرار دارد. این شهرستان از سمت شمال با شهرستان پارس اباد، از سمت جنوب با شهرستان اردبیل، از سمت غرب با شهرستانهای اهر و هریس و از سمت شرق با شهرستان آستارا همسایه است. جمعیتی بالغ بر ۱۶۴۰۰۷ نفر را در خود جای داده است. آب و هوای این شهرستان معتدل کوهستانی است که دارای زمستانهای سرد و تابستانهای معتدل بوده و دمای هوا در طول سال بین ۳۰- و ۳۰+ درجه سانتی‌گراد متغیر است. کوه آتشفشانی ساوالان در ۲۵ کیلومتری این شهر واقع شده است. نام اصلی و قدیمی این شهر خیاو می‌باشد که هنوز هم در بین ساکنان این شهر و منطقه به همان نام نامیده می‌شود، که همچون سایر شهرهای آذربایجان در دوران حکومت پهلوی تغییر نام داده شده است.

محصولات کشاورزی: بعلمت وجود کوه ۴۸۱۱ متری ساوالان که تمام طول سال پوشیده از برف می‌باشد، ذخایر آبی خیاو بسیار غنی بوده و بعلمت وجود خاکهای حاصلخیز در این منطقه کشاورزی، باغداری و دامداری بسیار رایج است. مهمترین محصولات کشاورزی این شهرستان عبارتند از: انگور، سیب، هلو، خربزه و حبوبات، گندم و جو می‌باشد. همچنین زنبور داری در دامنه‌های کوه ساوالان بسیار رایج است و خیاو قطب تولید عسل در آذربایجان بشمار می‌آید. عشایر شاهسون که از دامنه‌های سرسبز ساوالان برای ییلاق احشام خود استفاده می‌کنند مهمترین تولیدکنندگان مواد لبنی و گوشتی در منطقه هستند که تولیدات آنها به دیگر استانها نیز صادر می‌شود.

رودهای مهم: از رودخانه‌های مهم این شهرستان می‌توان خیاو چای، اونار چای، قره سو و رودخانه‌های فصلی که از دامنه ساوالان سرچشمه می‌گیرند را نام برد.

گردشگاهها: ساوالان و دامنه‌های زیبای آن، پارک جنگلی، شیروان دره سی، هوشنگ میدانی، قره سو، زیستگاههای قاراگول، موئیل، آیقار، ساربانلار، حرم داغی، توبدق، ارباب کندی و حاجیلو

آبگرمهای معدنی: بعلمت وجود توده آتشفشانی ساوالان ابهای گرم و چشمه‌های معدنی بسیاری در خیاو وجود دارد که خاصیت طبی داشته و می‌تواند پتانسیلی برای جذب گردشگران بشمار آید که از این میان میتوان چشمه‌های قوتورسویی، قینرجه، ایلانددو، شابیل، ملیک سوئی، موئیل سوئی و آق سو و... را نام برد. همچنین اخیرا در پی مطالعات زمین شناسی منابع عظیم انرژی ژئو ترمال در منطقه شنا سایی شده اند که بهره برداری از این منابع می‌تواند اقتصاد منطقه را متحول کند. سه حلقه چاه اکتشافی حفر شده در منطقه خیاو، می‌توانند تا مدت‌های زیادی برق و حرارت تولید کنند که هر کدام از این چاه‌ها به طور متوسط ۳ هزار متر عمق دارند که چاه نخست ۳۰ لیتر در ثانیه دبی آب جوش و بخار دارد که ۷ کیلوگرم آن بخار است و چاه دوم نیز با ظرفیت ۶۰ لیتر در ثانیه دبی آب جوش و بخار، در جه حرارتی افزون بر ۲۵۰ درجه سانتی‌گراد دارد.

آثار تاریخی: وجود بیش از ۶۰۰ آثار تاریخی با ارزش و گرانقدر که بیشتر آنها در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده، این شهر را یکی از شهرهای توریستی در سطح کشور و دنیا مطرح نموده است. بقعه شیخ حیدر، قهقهه قالاسی، آرشیق قالاسی، کهنه قالا، مقبره سید جعفر، مقبره سید سلیمان، کاروانسراهای قانلی بلاغ، رضی و نقدی، قشلاق زاخور قالاسی، دئو قالاسی، بربر قالاسی، غارها و تپه‌های تاریخی از مهمترین آثار تاریخی این شهرستان می‌باشند.

صنعت: متأسفانه همچون سایر شهرهای آذربایجان بخش صنعت در خیاو گسترش و رونق ندارد و تنها صنایع دستی در این شهرستان بعنوان بخش صنعت فعال است و صنایع پایه در این شهرستان دیده نمی‌شود و اقتصاد ساکنان این منطقه بر پایه کشاورزی دامداری و بخش خدمات استوار است. عمده صادرات این شهرستان را محصولات کشاورزی و تولیدات دامی تشکیل می‌دهد.